

Як тебе не любити,

Село мов в пахучім ціпті
Мені вомихасться здала.
Для мене ти одне на світі,
Бо тут мій край, моя земля.

У п'ятницю, 7 червня, у приміщенні Рівненського обласного краєзнавчого музею вкотре відбудеться офіційне відкриття обласної культурно-просвітницької акції «Мистецтво одного села». У рамках проведення заходу пройде презентація широкого загалу народної культури села Нового Корця, яке представлятиме Коречанини.

Кажуть, що кожен село вмє говорити, треба тільки знати його мову – мову минулого, нинішнього, тоді обов'язково буде майбутнє. Населені пункти, як і людські діди, мають свій початок, період розквіту, занепаду, відродження.

Село Новий Корець розташоване на південний захід від міста Корця, на лівому березі річки Корчик. На південний схід, на правому березі, лежить село Жадівка. На південь пролягає автострада Київ-Чорт.

Рельєф Нового Корця визначається річкою Корчик, яка у цьому місці має досить круті схили. Поблизу річки розвинена ярово-балкова мережа. Далі від річки рельєф рівнинний. Раніше річка була набагато повноводнішою, але тепер розорвані долини та інші негативні фактори привели до її зміцнення та замулення. У Новому Корці переважують сірі та темні-сірі одзолені глинисті ґрунти.

У багатьох місцях долини Корчика серед крутосхилів на поверхню виходять камінь та глина. Поблизу села є покинутий кар'єр, де раніше добували будівельний камінь.

Село Новий Корець розташоване поряд із містом Корцем, з яким має тісні економічні та історичні зв'язки. Новий Корець був передмістям Корця та входив до його складу. Літописні згадки належать до 1150 року, у 1832 році в Коречому замку сталася пожежа, під час якої село згоріло. Після відбудови воно стало називатися Новим Корцем.

Славиться цей населений пункт пам'ятками археології. На околиці села знаходиться найбільша в Рівненській області група курганних могильників періодичного часу. У 1892 році один з курганів цієї групи дослідила експедиція Рівненського краєзнавчого музею. Під курганним насипом виявлено давні поховання та супроводжуючі речі, що дозволили віднести знахідки до епохи ранньої бронзи, а саме – до городисько-заводницької культури шнурової кераміки, представники якої мешкали на великих просторах Південної, Східної та Центральної Європи у другій половині III-першій половині II тисячоліття до н.е. Могильник під Новим Корцем нараховує 15 добре збережених курганів і є єдиною пам'яткою на Рівненщині.

Неповторні пам'ятки архітектури пригнані цьому мальовничому селу.

На території сільського кладовища знаходиться Свято-Іллінська церква, що датується 1595 роком, – це найстарша церква у нашому районі. Церква дерев'яна, представляє собою архаїчний, нині рідкісний тип двозрубного храму, невелика прибудова за заходу пізнішого походження. Раніше дах був зрублений з гонту, а тепер покритий жерстю. У XIX ст. були здійснені деякі прибудови.

На території села, ніби виринувши з гранітної ске-

лі, піднімається дерев'яна церква святих Кузьми та Дем'яна. Час побудови першої невідомий, вона згоріла в середині XVIII ст. У 1766 році було споруджено другу церкву, яку через сто років розібрали як аварійну, а в 1896-1897 рр. збудували теперішню дерев'яну церкву. Споруда вважається найгарнішою серед місцевих церков, адже височіє вона на розломі Волинського кристалічного щита, який вийшов на поверхню берега річки Корчик і здіймається 20-ти метровою висотою над берегом. У 2018 році Асоціацією гостинності міст України ця церква була визнана наймальовничішою церквою Західної України.

У книзі М.Переверзева «Справочная книга о монастырях и приходах Волынской губернии за 1914 год» написано, що «Кузьмо-Дем'янівський прихід відносився до І благочинного округу, побудований у 1897 році. Храм великий, прикрашений посередньо. Прихожанами церкви було 2349 осіб із сіл Гвіздова, Баби-на (Калинівки) та староко-речьцьких хуторів. Церковний причт складався із священника, псаломщика та протосфорниць. Усі церковні приміщення знаходилися поблизу церкви. Будинок для священника побудований у 1910 році за рахунок запорозького будівельного капіталу. За цей самий рахунок і в цьому ж році було відремонтовано будинок псаломщика з господарськими приміщеннями, усі будівлі добротні та зручні. Біля церкви є фруктовий сад та город. Церква володіла землею у кількості 58 десятин 1639,5 кв. сажнів і 10 наділах. На землі є план та документи». Церква побудована на місці

попередньої з дерева місцевими волинськими майстрами, трохназна, тобто трохзрубна в типовому давньому волинському архітектурному стилі, трикупольна. Зруби рівновисокі зі значною перевагою вертикалей у пропорціях. Центральний, більш широкий зруб, в плані наближений до квадрату, притвор – прямокутний, апсида (автарна частина) – п'ятигранна. Притвор (бабинць) з'єднаний з центральним зрубом фігурним вітривом. На барабані куполу і стіні притвору – настінний темперний розпис кінця XIX ст. В інтер'єрі збереглася декоративна різьба по дереву. XVIII-XIX ст. У архітектурі храму збереглися художні принципи волинської архітектурної школи. У храмі є низка давніх ікон, серед них – ікона Кузьми і Дем'яна, у честь якого освячено й престол святині. Усі вони – твори Іконописної школи волинських майстрів.

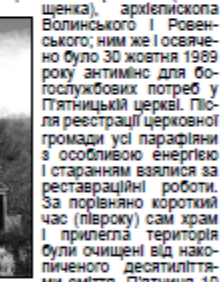
Перлиною і окрасою села являється церква Параскеви П'ятниці, яка побудована в 1911 році та є пам'яткою архітектури. Ця церква знаходиться за 200 метрів на південь від Кузьмо-Дем'янівської церкви. Як зазначає М.Переверез у «Справочной книге о монастырях и приходах Волынской

губернии за 1914 год», у 1911 році була тільки розпочата побудова нового храму. Велику допомогу в скрутний момент відродження храму надала коречька діаспора. Для побудови й оздоблення нового храму вони передали свої щедрі пожертви. У Описі... свящ. Карпа Максимчука за 1945 рік під №3 міститься цінна інформація: «Св. антимінська Параскевської Церкви освятив Пресвященний Фаддей, Єпископ Володимир-Волинський, який нещодавно був причислений до лику святих новомучеників Церкви Руської». У 1959 році він був закритий. Основними причинами цього стали: неспроможність кількісно невеликого і старого за віковим ценозом населення захистити свою віру і своє право на храм, часта перестановка священника, яка вносила дезорганізацію у тодішню загальну церковну обстановку. І, як наслідок, – згода архієпископа Волинського І Ровенського Панкратія (Кашперука, +1972) на зняття парафії з ре-

страції через силовий тиск уповноваженого в справах релігії у Ровенській області. Храм використовувався як колгоспний зерносклад і частково як етнографічний музей місцевого значення. Через довголітнє запустіння храм знаходився у жалкому стані: покрітла була майже знищена, дерев'яний верх через постійну негодю обітшав, куполи і хрести на них похилилися, зовнішні дерев'яні прибудови відхилялися від основного фасаду; церковне начиння – ікони, книги – було майже все втрачене.

З наближенням проведення у Москві всесвітньої спортивної олімпіади в 1980 році через Корець пролягала дорога, якою був пронесений храм збережений художні принципи волинської архітектурної школи. У храмі є низка давніх ікон, серед них – ікона Кузьми і Дем'яна, у честь якого освячено й престол святині. Усі вони – твори Іконописної школи волинських майстрів. Перлиною і окрасою села являється церква Параскеви П'ятниці, яка побудована в 1911 році та є пам'яткою архітектури. Ця церква знаходиться за 200 метрів на південь від Кузьмо-Дем'янівської церкви. Як зазначає М.Переверез у «Справочной книге о монастырях и приходах Волынской

листопада 1989 року (день пам'яті святої великомучениці Параскеви) ознаменувалася для парафіян новим відлком у історії храму-мученика. Малю освячення було звершено осном духовенства міста на чолі з благочинним Коречької округи протоієреєм Ярославом Боятом. А пізніше розпочалися регулярні установи богослужіння і трудові будні з відродження колишньої величчя краси храму.

За словами очевидців, П'ятницька церква на даний час по своїй упорядкованості і затишку займає одне з провідних місць серед місцевих храмів. Відіграє, без сумніву, важливу і активну роль у відображенні силуету міста Корця, ця будова (П'ятницька церква) предстає версією «неоруського стилю», близького по духу і архітектурних формах комплексу Свято-Троїцького монастиря. Після завершення будівельних робіт вийшла складна об'ємна композиція храму, при якій ярусна система поєдну-

ється з п'ятиглав'ям, тобто П'ятницька церква, за оцінкою фахівців, є малою копією Свято-Троїцького монастирського собору.

У XIX ст. жителі села традиційно працювали на місцевих підприємствах Корця: на сівчовому, пивоварному, цукровому заводах, суконній фабриці, шкрявних заводах. Також займалися домашніми ремеслами, зокрема старлярним, бондарським, шевським та іншими. Більша частина населення поєднувала свою роботу з сільськогосподарським заняттям. Постійно місцеві мешканці брали участь у ярмарках, особливо зернових. Де продавали частину вирощеної продукції.

Основою частину населення протягом другої половини XIX - початку XX століття складали українці, євреї, а також поляки і німці. З 1921 по 1939 рік територія належала Польщі. Багато німців емігрували, а євреї були масово винищені під час Другої світової війни.

Таким строкатий національний склад впливав і на духовне життя села. Більшість селян дотримувалися православної віри, про що свідчать наявні і зараз церкви. Є відомості, що жителі села були майстрами з виготовлення хоругви.

Радянську владу в селі було проголошено в 1918 році. З її приходом у панському будинку було відкрито сільський клуб. Першим завклубом був Кречмаревський Василь Йосипович. У 1918 році до клубу було придбано бібліотеку. Це була перша хата-читальня, якою завідувала Неадоля Надія Йосипівна.

У 1939 році утворено сільську раду. Першим головою сільської ради обрано Олпанасюка Андрія Лазаровича. У 1940 році був організований колгосп. Головою у той час був Олпанасюк Петро Артемович. Пізніше колгосп отримав назву «Лейнівський шлях» і провів свою діяльність майже півстоліття. Державними нагородами за сумлінну працю були нагороджені: доярки Качановська Ганна Петрівна, Хруницька Віра Андріївна, тракторист Редька Володимир Трохимович та ланковець Олпанасюк Домнік Іванович.

Однак мирну працю селян було перервано. На нашу землю посягли німецько-фашистські загарбники. Два тяжких роки у поневолених вистраждав український народ, а разом із ним і наш односельців. За часів рідної Вітчизни в роки Другої світової війни стали 99 жителів села, з них 84 воїни не повернулися і померли нагороджені бойовими орденами і медалями.

У 1944 році прийшло догощуване визволення. Село ожило, стало помалу завоювати свої рани.

Ось таким був наш Новий Корець колись. А зараз це багатонаселене примиське село, де проживає 2216 громадян. На території сільської ради функціонують заклади освіти: Ново-

Новий Корце мій?

корецька ЗШ І-ІІІ ступенів, у якому протягом 2018-2019 навчального року навчалось 384 учні, та відкритий у 2018 році за кошти державного, сільського бюджетів дитячий садочок «Вінчок», у якому виховується 50 дошкільнят. Медичне обслуговування на території сільської ради забезпечує фельдшерсько-акушерський пункт.

Культурологічне обслуговування на території сільської ради забезпечують клуб та публічна бібліотека. Заклади здійснюють культурно-масову, дозвілляву діяльність та бібліотечне обслуговування. При сільському клубі діють формування, за участю яких проводяться вечори відпочинку для молоді, тематичні бесіди та різноманітні конкурси, народний аматорський фольклорний колектив «Червоні намісто», жіночий вокальний ансамбль, дитячий фольклорний ансамбль, гурток художнього читання.

Торгівельне обслуговування населення на території сільської ради забезпечують дев'ять торгових підприємств приватної власності загальною торговою площею 822 м², у тому числі два кафе на 310 посадочних місць. Заклади здійснюють торгівлю товарами першої необхідності, продуктами та промисловими товарами. Підприємницьку діяльність з виробництва кованих виробів і брутати проводять Валерій Кондратюк та Микола Шоста.

Вароме місце в житті села займає Новокорцівська сільська рада, яку дружно обслуговує голова сільської ради Хомченко Микола Костянтинович. З його ініціативи у 2006 році село було повністю газифіковане. Багато зроблено для благоустрою села: асфальтована центральна вулиця Незалежності, проведено та тривають поточні ремонтні роботи будівель вулиці Юліанівської, забезпечено освітлення сільських вулиць, побудовано каналізаційний колектор для стічних вод від багатоквартирних будинків Нового Корця. Тривають роботи із забезпечення сільської школи централізованим водопостачанням.

Пишаємося вихідцями із села, які прославили його: Марціновський Віталій Петровичем, кандидатом біологічних наук, професором, завідувачем кафедри біології Рівненського державного гуманітарного університету; Величком Володимиром Олександровичем, доктором ветеринарних наук, професором, академиком Міжнародної кадрової академії м. Львова.

Село Новий Корець поповняється талантами. Його візиткою є народний аматорський фольклорний ансамбль «Червоні намісто» під керівництвом Людмили Ючановської, яка трудиться на культурній ниві ось уже 43 роки. Сьогодні без участі колективу не обходиться жодне свято. Географія концертної діяльності розширилася по всій Україні, а в по-

дальшому – і за її межами. З виступами побували у Києві, у музеї архітектури та побуту, на «Сонячних кларнетах», радіо-конкурсі «Золоті ключі», на студії Ім. Довженка було знято фільм «Ой на Івана, ой на Купала».

Коллектив один із перших започаткував проведення цього свята за народними звичаями у селі, яке згодом переросло у районний, обласний, а в цьому році – у Всеукраїнський фестиваль, який щорічно проводиться на березі нашого славного Корчика. Демонстрували своє мистецтво на величезному, традиційному, загальнонаціональному Сорочинському ярмарку. Побував колектив і в Польщі, в Дубинах Церковних, а також на XII Слов'янському фольклорному фестивалі «Колда» з обрядом-містерією «Маланка» у м. Рівному та на багатьох інших заходах.

Минулого року колектив відсвяткував свій 30-рочий ювілей. При колективі функціонує дитячий фольклорний ансамбль «Народне джерельце», який разом із «Червоним намістом» щорічно бере участь у фестивалі народної творчості «Зелене Купало в літо упало», а чудове фольклорне дійство – «Українські вечорниці» – колектив має змогу показати ще і нашим сусідам, жителям сіл Печиводи та Піддубці Хмельницької області.

У селі живе багато талановитих дітей та молоді, які прославляють своє рідне село, зберігають та примножують народні традиції, що передаються із покоління в покоління.

Гордістю села є молодий, талановитий, з дивовижним голосом юнак Максим Бондар. Хлопець не тільки чудово співає, але й пише зворушливі вірші, а ще він є прекрасним звукорежисером. Подолавши нелегкі випробування, юнак знайшов своє місце у житті. Пісня – це і є його життя. Максим є учасником та переможцем багатьох вокальних конкурсів та фестивалів: Всеукраїнського фестивалю творчості осіб з обмеженими фізичними можливостями «Барви життя» у м. Рівному та м. Києві, IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Маміна весна» для воїнів АТО та їх матерів (м. Острог), де отримав найвищу нагороду – Гран-Прі та Кубок. Максим є переможцем районного фестивалю-конкурсу авторської пісні та співаної поезії «Всє права на забуття», володарем II місця XII районного конкурсу молодих виконавців естрадної пісні «Надія». І премії на районному фестивалі-конкурсі читувців-аматорів, солістів-вокалістів та малих форм «І проросло Шевченкове зерно», присвяченого 201-й річницю від дня народження Т.Г. Шевченка та пам'яті героям Революції Гідності.

Цьогоріч Максим став учасником телепрограми «Інша перспектива» на телеканалі Рівне-1. У прямому ефірі Максим виконав власну пі-

сню «Скажіть мені» на муз. Андрія Олійника.

Поряд із Максимом зоволюють району та обласну сцену естрадні виконавці: Білітту Вікторія, Опанасюк Олександра, Полішук Олександра, Чорнопятенко Мар'яна, Аліна Ляшук – неодноразові учасниці районного конкурсу молодих виконавців естрадної пісні «Надія». Аліна Ляшук стала учасницею VII сезону шоу «Х-фактор» та національного відбору «Євробачення», з Олександром Полішук – переможниця III туру обласного фестивалю-конкурсу сільської аматорської творчості «Таланти твої, Рівненщино» у м. Рівному, учасниця обласного фестивалю-конкурсу обдарованої молоді «Мі талановиті» (сміт Березне).

Талановиті діти народжуються у талановитих сім'ях. Про це можна стверджувати на прикладі сім'ї Бондарів, що стала переможцем зонального туру обласного фестивалю-конкурсу «І творчість хата багата».

Пишається Новий Корець і своїми не менш талановитими молодими поетами. Серед них: Оксана Дзюба, народилася в Житомирщині, але на Коречині знайшла свою долю і зараз тут проживає. Оксана пише власні вірші про літє сьогодні, вибори, про село і райони, про село і обласні конкурси читувців-декламаторів. Вона – переможець обласного конкурсу читувців-декламаторів «Кобзарева струна не вмирає», брала участь у митингу з нагоди 203-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка, що проходив на центральному майдані м. Корця біля пам'ятника великому Кобзарю. Читала твори Т.Г. Шевченка «Псалма II. Подражаніє» та власну поезію. Оксана Дзюба була учасницею районного фестивалю-конкурсу читувців-аматорів, солістів-вокалістів та малих форм «І проросло Шевченкове зерно», присвяченого 201-й річницю від дня народження Т.Г. Шевченка та пам'яті героям Революції Гідності, де посіла II місце.

Багато поколінь розвивають свій талант на сільській сцені. Це слова про сім'ю Дулевичів, Качановських, Тицьких.

Сім'я Оксани Федорівни Кутковець дивує глядачів незвичайними, неординарними акробатичними трюками на конях. Дочка Оксани Наталка не один рік поспіль хоче возити на своїх улюблених учасників обласного фестивалю народної творчості «Зелене Купало в літо упало», які шикуються у чергу.

Активними учасниками художньої самодіяльності є сім'я Лідії Ярошинської, Валентини Піддубецької, яка на протязі багатьох років є солісткою клубу, а її чоловік Ростислав Кузьмович був талановитим художником, відійшовши в інший світ, він залишив і пам'ять про себе скарбницю своїх картин.

У Новому Корці проживає ще багато обдарованих людей, які прославляють своє рідне село, зберігають та примножують народні традиції, що передаються з покоління в покоління. Із уваженістю можна сказати, що воно завжди буде успішно розвиватися, процвітати, досягати високих вершин.

Кожне село має свій багатий національний пласт виробів народного мистецтва, свій унікальний вінок народної творчості. Українська вишивка, плетіння з лози

Новий Корець славиться своїми вишивальницями. Качановська Галина Сергіївна – постійна учасниця сільських та районних виставок, представляла свої роботи на обласному, закладному фестивалі «Таланти твої, Рівненщино», Кимак Людмила Олексівна протягом багатьох років діяла у своїм мистецтвом вишивки. Чудові роботи із лози демонструє майстер із плетіння Дулевий Валерій Васильович. Любове до цього виду мистецтва переда-

– це історичні, культурно-господарські надбання наших предків, які сьогодні підносять славу і гідність новокорчан.

Народна художня творчість була і є своєрідним ґрунтом для спілкування поколінь, тим невичерпним джерелом пізнання історії, звідки йдуть витони професійного мистецтва. Традиційно усі масові заходи, які відбуваються у нашому селі, супроводжуються виставками образотворчого, декоративно-прикладного та вжиткового мистецтва, адже у скарбниці нашого краю збереглися традиції, які живуть і розвиваються у різних жанрах і видах народної творчості, зокрема у вишивці, різьбленні по дереву, гончарству, плетінні лозою, соломкою, художньо-декоративних рослинах, інкрустації соломкою.

Свою майстерність прославився іконописець Трофімчук Олександр Іванович. Ікони, які народилися з його пензля, принесли радість не тільки митцеві, а й усім шанувальникам та поціновувачам мистецтва. Його доробками милувалися на мистецьких виставках в області та столиці.

З гордістю згадують односельці майстра пензля Піддубецького Ростислава Кузьмовича – людину, закохану в живопис. У його доробку понад сто п'ятдесят картин різного характеру, які спонукали відкрити у батьківській хатині власний музей-галерею.

У розмаїтті українського декоративного мистецтва художня вишивка посідає одне з провідних місць. Ток

лася від батька. Сьогодні великодні кошки майстра має чи не кожен житель Нового Корця, а це у нього цілий перелік виробів різного призначення.

Представитиме на виставці свій творчий доробок і сім'я Хільчуків, Олег і Світлана. Їхня творчість завоює. А вже подружжя займається декількома видами мистецтва. Тут і графіка, і розпис, і фото, і живопис, побачивши їхні доробки ніхто не залишається байдужим. А ще Світлана майстерна вишивальниця.

Свої доробки презентуватимуть і вчителі місцевої школи.

Милуватимуть око вестпіль хліба, випечені майстринею Раїсою Силіною.

Принагідно нагадаємо, що обласна мистецька акція «Мистецтво одного села» діятиме з 7 по 26 червня у приміщенні Рівненського обласного краєзнавчого музею. Запрошуємо відвідати виставку, яку подарує вам незабутні враження!

Валентина GERUS, зав. ПБ с.Нового Корця